

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2520 เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของนักศึกษาปริญญาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2520 ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร

1. นักศึกษาปริญญาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 54 คน ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 54 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100
2. นักศึกษาปริญญาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 34 คน ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 25 ชุด คิดเป็นร้อยละ 73.53
3. นักศึกษาปริญญาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 28 คน ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 27 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.43

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยให้คำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า โดยดัดแปลงมาจากแบบของ ลิกเคอร์ต สเกล (Likert Scale) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมและศึกษาข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปทางไปรษณีย์ ให้แก่นักศึกษานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต (พยาบาล) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำหรับ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณนั้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแยกเป็นตอน ๆ ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การร้อยละ
- ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การร้อยละ
- ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ โดยการรายงานข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด

วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการทางสถิติ โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าสรุปผลที่สำคัญในก้านต่าง ๆ ใกล้เคียงนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าสรุปได้ดังนี้ คือ
  - 1.1 เกี่ยวกับเรื่องอายุของนักศึกษา พบว่านักศึกษามีอายุระหว่าง 22 - 23 ปี มากที่สุด รองลงไปได้แก่ อายุ ระหว่าง 20 - 21 ปี, และ 23 - 24 ปี ตามลำดับ
  - 1.2 เกี่ยวกับระดับการศึกษาก่อนเข้า คณะพยาบาลศาสตร์ ของนักศึกษา พบว่า จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนกวิทยาศาสตร์ ทั้งสิ้น
  - 1.3 เกี่ยวกับสถานที่พักก่อนเข้าศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ พักอยู่ที่บ้านตนเองมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ อาศัยกับญาติ และหอพักตามลำดับ
  - 1.4 เกี่ยวกับสาเหตุของการเลือกเข้าศึกษาต่อ ในคณะพยาบาลศาสตร์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เลือกเข้าศึกษาต่อ คณะพยาบาลศาสตร์ เพราะมีความรักและญาติ แนะนำมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มีใจรักอาชีพนี้ แต่มหาวิทยาลัยอื่นคิด พบว่า นักศึกษาเลือก เพราะมีใจรักอาชีพนี้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เพราะมีความรักและญาติแนะนำ นอกจากนั้นก็ได้แก่ คิดว่าจบแล้วหางานทำง่าย หนี้อยที่สุด ได้แก่นักศึกษาสอบเข้าที่อื่นไม่ได้และอาจารย์เป็นผู้แนะนำ ตามลำดับ
  - 1.5 เกี่ยวกับโครงการที่จะทำต่อเมื่อเรียนสำเร็จแล้ว พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ของทั้ง 3 สถาบัน มีโครงการที่จะทำงาน ในอาชีพพยาบาลเป็นอันดับแรกมากที่สุด มีส่วนน้อยที่คิดว่าจะเปลี่ยนอาชีพ และมีโครงการศึกษาต่อ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาริฎษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้ง 3 สถาบัน เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผล การนิเทศ ห้องสมุด และโสตทัศนศึกษา พบสรุปได้ดังนี้ คือ

2.1 เกี่ยวกับค่านหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ของทั้ง 3 สถาบัน เห็นด้วย กับข้อที่ว่า หลักสูตร วิชาพยาบาลมีประโยชน์ทั้งด้านอาชีพและชีวิตประจำวัน แต่ไม่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า หลักสูตร วิชาพยาบาลในปัจจุบัน จักการ เรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติได้สัดส่วนกันดีแล้ว ไม่เห็นด้วย กับข้อที่ว่า หลักสูตรวิชาพยาบาล ปัจจุบันได้จัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี หรือ ภาคปฏิบัติมากเกินไป นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เห็นด้วย กับข้อที่ว่า หลักสูตรได้จัดใหม่สัดส่วนระหว่างวิชาชีพและวิชาการศึกษาทั่วไปดีแล้ว แต่นักศึกษามหาวิทยาลัย มหิดล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย

นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับ ข้อที่ว่า หลักสูตรวิชาพยาบาลเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลส่วนใหญ่ ไม่เห็นด้วย

นอกจากนี้ นักศึกษาบางคนยังให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า รายละเอียดภาค เนื้อหา ในบางวิชามีมากเกินไป ไม่เหมาะสม กับจำนวนเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2.2 เกี่ยวกับค่านการเรียนการสอน

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษา ทั้ง 3 สถาบัน ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า บรรยากาศในค่านการเรียนการสอน อัดอัด น่าเบื่อหน่าย การให้วันหยุดประจำสัปดาห์แก่นักศึกษา ยุติธรรมดีแล้ว การจัดฝึกปฏิบัติงานนอกสถานที่ช่วยให้เพิ่มพูนประสบการณ์ในการเรียนรู้มากขึ้น และ ควรจัดอาจารย์พิเศษมาสอนในแต่ละวิชาให้มากกว่านี้

นักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน ส่วนใหญ่ ไม่เห็นด้วย กับข้อที่ว่า ขนาดของห้องเรียน ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักศึกษา การเข้าชั้นเรียนควรมีการ เช็คชื่อทุกครั้ง และต้องรับผิดชอบผู้ป่วยมาก เกินไป

นักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เห็นด้วย กับข้อที่ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย ออกข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหา อาจารย์ ประจำฝึก ให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านวิชาการและการปฏิบัติงานแก่นักศึกษาเป็นอย่างดี การปฏิบัติงาน เวรคึก ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ในการ เรียนรู้มากขึ้น และการอยู่เวรคึกกับพยาบาลประจำการ ช่วย

เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญมากขึ้น แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องเหล่านี้
 นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และ มหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า
 อาจารย์สอนโดยไม่คำนึงถึงความเข้าใจของนักศึกษาและควรให้มีการสอบย่อยในแต่ละวิชาให้มากขึ้น เพื่อ
 เป็นคะแนนเก็บ แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้

นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่
 ใช้วิธีวัดผลและประเมินผลไม่ยุติธรรม และการปฏิบัติงานบนหอดูข่ายควรอยู่ในช่วงเวลา 8.00 -
 16.00 น. เท่านั้น แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่อาจารย์สอนโดยไม่ใช่
 อุปกรณ์ สอนโดยวิธีบรรยายอย่างเดียว และ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมน้อย นักศึกษามหาวิทยาลัย
 ขอนแก่น ไม่เห็นด้วยกับ 2 กรณีแรก แต่กรณีเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมน้อยนั้น นักศึกษามีความ
 เห็นแบ่งเป็น 2 พวก คือ ทั้งเห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วยเท่ากัน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 นั้น ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับกรณีแรกและกรณีสุดท้าย แต่เห็นด้วยกับกรณีที่ 2

2.3 เกี่ยวกับค่านการนิเทศ

ผลจากการวิจัย พบว่า นักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่าอาจารย์
 นิเทศ ควรีประสบการณ์แล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ควรีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี มีการจัดสถานการณ์
 จำลองก่อนขึ้นปฏิบัติจริงบนหอดูข่าย ควรีการประชุมปรึกษาหารือ ก่อนและหลังการปฏิบัติงาน (Pre -
 Post Conference) อาจารย์นิเทศ ควรีให้คำแนะนำเมื่อนักศึกษาปฏิบัติงานผิดพลาด คอยให้
 การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ควรีชั่วโมงสอนในห้องเรียนด้วย และควรีให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ เช่น
 หัวหน้าพยาบาลประจำตึก มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษามบนหอดูข่ายด้วย แต่
 นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับข้อที่ว่านักศึกษาควรทำการศึกษาเฉพาะกรณี (Case
 study) ในผู้ป่วยทุกรายที่รับผิดชอบเสนอต่ออาจารย์นิเทศ และในข้อที่ว่า เทคนิคการปฏิบัติงาน
 บนหอดูข่าย สอดคล้องกับเทคนิคการปฏิบัติงานที่นักศึกษาได้เรียนไปจากชั้นเรียน

2.4 เกี่ยวกับค่านห้องสมุด

จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า
 ห้องสมุดควรีเจ้าหน้าที่ช่วยบริการค้นหาหนังสือให้ห้องสมุด มีหนังสือค่านวิชาการน้อยเกินไป การ

เปิดปิดห้องสมุด ควรขยายเวลาออกไปอีก ควรจัดให้มีหนังสือวิชาการฉบับภาษาไทยให้มากขึ้น บรรณารักษ์ ควรมีความรู้เกี่ยวกับวิชาการแพทย์และพยาบาลด้วย จำนวนโต๊ะที่นั่งมีน้อยเกินไป นอกจากนี้ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลบางคนยังได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ห้องสมุดของคณะพยาบาลศาสตร์แคบเกินไป และนักศึกษาไม่มีโอกาสใช้บริการเท่าที่ควร

2.5 เกี่ยวกับค่านิสิตทัศนศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นส่วนใหญ่เห็นด้วย เกี่ยวกับข้อที่ว่า นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้อุปกรณ์การสอนเพื่อหาประสบการณ์ในการเรียนรู้ มีการปรับปรุงอุปกรณ์การสอนให้ใช้การได้ดีเสมอ เจ้าหน้าที่และอาจารย์สามารถใช้อุปกรณ์การสอนได้ดี มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการใช้ห้องโสตทัศนศึกษา แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับเรื่องเหล่านี้ และนักศึกษาบางคนยังได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า ห้องเรียนไม่เหมาะต่อการใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษาบางอย่าง เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายวัสดุโปร่งแสง (Overhead Projector)

3. เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยส่วนรวมของคณะพยาบาลศาสตร์

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาปริญญาพยาบาลทั้ง 3 สถาบันส่วนใหญ่มีแนวโน้มเห็นด้วยกับการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ในคณากรนิเทศ และห้องสมุดเป็นอย่างดี ส่วนในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน มีนักศึกษาประมาณเกินกว่าครึ่งเล็กน้อยเห็นด้วย ในขณะที่เดียวกัน ค่านิสิตทัศนศึกษามีนักศึกษามากกว่าครึ่งเล็กน้อยที่ไม่เห็นด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากผลรวม พบว่านักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มีความพอใจกับการบริหารงานวิชาการในปัจจุบันพอประมาณ

อภิปรายผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ

1. เกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษาปริญญาพยาบาล

ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน มีอายุ ระหว่าง 22 - 23 ปี มากที่สุด นักศึกษาทั้งหมดจบมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนกวิทยาศาสตร์ ก่อนเข้าศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ ได้พักอาศัยอยู่กับบ้าน เหตุผลในการเลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล ได้แก่ บิคมารดาและญาติแนะนำมากที่สุด รองลงไป ได้แก่ มีใจรักอาชีพนี้ และหางานทำง่าย ตามลำดับ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนักศึกษามีโครงการที่จะประกอบอาชีพพยาบาลต่อไปมากที่สุด

ผลการวิจัยที่พบ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนมาก เป็นผู้จบมัธยมศึกษาปีที่ 5 แล้วสามารถสอบเข้าศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ ได้ทันทีมากที่สุด อัตราส่วนการสอบคัดเลือกจะลดลงตามลำดับ เป็นสัดส่วนกับจำนวนปีที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักศึกษาทั้งหมดจบจากแผนกวิทยาศาสตร์ แสดงว่า นักศึกษาที่สอบคัดเลือกเข้าเรียนคณะพยาบาลศาสตร์ได้ จะเป็นผู้ที่เรียนดีอยู่แล้ว การที่ต้อออกจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไปนาน ไม่ช่วยให้โอกาสในการสอบคัดเลือกเข้าได้เพิ่มขึ้นแต่ประการใด ซึ่งนับว่าเป็นผลที่ต่อผลสัมฤทธิ์ในด้านการศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ ทั้งของตัวนักศึกษาเอง และ เป้าหมายทางการผลิตจำนวนพยาบาลของคณะพยาบาลศาสตร์ด้วย

นักศึกษาที่สอบคัดเลือกได้เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่กับบ้านมากที่สุด และเหตุผลของการเลือกวิชาชีพนี้ ได้แก่ บิคมารดาและญาติแนะนำมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มีใจรักอาชีพนี้ และ หางานทำง่ายตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าบิคมารดาและญาติมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักศึกษามากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มหาวิทยาลัยขอนแก่น สูงถึง ร้อยละ 40.74 และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่สูงถึง ร้อยละ 44.44 แต่มหาวิทยาลัยมหิดลนั้น นักศึกษาเลือกเข้าศึกษาวิชาชีพนี้ เพราะใจรักมากที่สุด

กล่าวคือ สูงถึงร้อยละ 40.00 จึงพออนุมานได้ว่าทัศนคติของประชาชนทั่วไปที่มีต่อวิชาชีพพยาบาลในต่างจังหวัดนั้น มีแนวโน้มในทางบวก (Positive) และอาจเป็นไปได้ว่า การแนะแนวทางการศึกษาต่อให้แก่แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในต่างจังหวัดนั้นมีน้อย การตัดสินใจเลือกวิชาชีพนี้จึงขึ้นอยู่กับบิดามารดา และญาติเป็นสำคัญ แต่สำหรับโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครนั้น อาจจะมีการแนะแนวทางการศึกษาต่อให้แก่แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มากกว่าในต่างจังหวัด จึงทำให้นักศึกษาตัดสินใจเลือกวิชาชีพนี้ด้วยใจรักมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาปริญญาพยาบาลทั้ง 3 สถาบัน มีโครงการที่จะประกอบอาชีพพยาบาลต่อไปในอนาคตมากที่สุด

จากผลการวิจัยในค่านนี้ ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะว่า คณะพยาบาลศาสตร์ ในต่างจังหวัด ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และการแนะแนว เพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวิชาชีพนี้ แก่นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจในการเลือกวิชาชีพนี้ด้วยตนเอง มีใจเลือก เพราะบิดามารดาหรือญาติแนะนำ ทั้งนี้เพราะวิชาชีพพยาบาลนั้น เป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะตัว ต้องอาศัยความอดทน และพื้นฐานทางจิตใจที่มั่นคงและมีใจรัก จึงจะสามารถปฏิบัติภารกิจของพยาบาลได้อย่างสมบูรณ์แบบ ผู้เข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล จะต้องตระหนักในภาระรับผิดชอบของคนที่จะมีต่อชีวิตของผู้อื่น ต้องเข้าใจถึงสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) ของทั้งคนไข้และญาติ ผู้ร่วมงาน ตลอดจนจะต้องสามารถอดทนต่อสภาพอันน่าทุกข์ทรมานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น การเข้าศึกษาต่อด้วยใจรัก ในวิชาชีพนี้และทราบข้อมูลที่ถูกต้องก่อนตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ส่งผลต่อการศึกษา ตลอดจนการประกอบอาชีพพยาบาลของตนต่อไปในอนาคตอีกด้วย

2. เกี่ยวกับค่านิยมหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา ทั้ง 3 สถาบัน ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่าหลักสูตรวิชาพยาบาล มีประโยชน์ทั้งด้านอาชีพและชีวิตประจำวัน แต่เห็นว่าหลักสูตรวิชาพยาบาลในปัจจุบัน ได้จัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ยังไม่ได้สัดส่วนกัน ไม่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า หลักสูตรวิชาพยาบาลปัจจุบันได้จัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีหรือภาคปฏิบัติมากเกินไป สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าหลักสูตรได้จัดให้มีสัดส่วนระหว่างวิชาชีพและวิชาการศึกษาทั่วไปดีแล้ว แต่ในค่านี้นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของนักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน และบางครั้งก็ขัดแย้งกันอยู่ในตัว แสดงว่านักศึกษายังไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ควรจะมีอัตราส่วนมากน้อยเพียงไร

เกี่ยวกับเรื่องนี้ สมคิด รัชศาสตร์ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า จะต้องพิจารณาถึงเป้าหมายของโรงเรียน พัฒนาการและแนวโน้มในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไป ของประเทศ ตลอดจนถึงความต้องการของสังคม และ ความเห็นพ้องกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนี้¹ หากพิจารณาเกณฑ์การจัดอย่างง่าย ๆ แล้ว แนวคิดขององค์การพยาบาลแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา (National League of Nursing) เสนอว่า หากเรายอมรับว่า คุณลักษณะของผู้เรียน คือ คุณลักษณะทางวิชาชีพ และ คุณลักษณะในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมมีความสำคัญเท่ากัน สัดส่วนของ

¹ สมคิด รัชศาสตร์, ระบบบริหารการศึกษา ของโรงเรียนพยาบาลในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519), หน้า 144 - 145.

มหาวิทยาลัยทั้งสองนี้ ควรจะเป็น 50 ต่อ 50 เปอร์เซ็นต์¹ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดหลักสูตรวิชาพยาบาล ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่จัดให้มีวิชาการศึกษาทั่วไป (General Education) อันได้แก่วิชามัธยมศึกษาพื้นฐาน 69 หน่วยกิต และวิชาเลือกเสรีอีก 6 หน่วยกิต รวมเป็น 75 หน่วยกิต และภาคการศึกษาระดับวิชาชีพ (Professional Education) อันได้แก่ การศึกษาระดับวิชาชีพ 71 หน่วยกิต และวิชาเลือกบังคับในหมวดวิชาชีพอีก 4 หน่วยกิต รวมเป็น 75 หน่วยกิต เท่ากัน²

จากผลการวิจัยในคานหลักสูตรนี้ ยังพบว่า นักศึกษาปริญญาพยาบาล มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า หลักสูตรวิชาพยาบาลเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย เกี่ยวกับเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากสภาพความแตกต่างระหว่างสังคมชนบทกับสังคมในเมืองหลวง ทั้งค่านิยมคติของประชาชน ค่านิยมของสังคมชนบทนิยมประเพณี วัฒนธรรม และ ระดับพื้นฐานการศึกษาของประชาชนทั่วไป จึงทำให้ความเห็นของกลุ่มนักศึกษาแตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าในขณะที่สังคมเปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาคควรจะต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ฉะนั้น การใช้หลักสูตรวิชาชีพพยาบาลนั้น ควรมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงในทุกช่วงระยะเวลาอันเหมาะสม เช่น ทุก ๆ 10 ปี เป็นต้น

นักศึกษบางคนที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า รายละเอียดภาคเนื้อหาวิชามีมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับจำนวนเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทำให้อาจารย์สอนไม่ทันตามกำหนดเวลา และต้อง

¹ Mary Kohl Pillepich, Development of General Education in Collegiate Programs : Role of the Administrator (New York : Nursing Education Monographs, Teachers College, Columbia University, 1964, p. 60 - 62.

² คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาล) 2518, (ม.ป.ท., 2518) : 5 - 8. (อักษรสำนวน)

เร่งรัดมากขึ้นไป เกี่ยวกับเรื่องนี้ อาจมีสาเหตุเนื่องจากวิทยาการทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ในปัจจุบัน ได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว อาจารย์พยาบาลจำเป็นจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สัมพันธ์กับวิชาทางการแพทย์ และเพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ อยู่เสมอ ทำให้เนื้อหาในบางวิชานั้น มีรายละเอียดและปริมาณเพิ่มขึ้นจนไม่สามารถจะทำการสอนได้หมด และทันตามกำหนดเวลาในหลักสูตร

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลบางคน ยังให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอีกว่า การจัดรายวิชาให้เรียนตามหลักสูตรนั้น บางวิชายังไม่เหมาะสม เช่น วิชา Principle of Communication ในปีที่ 3 ควรนำมาให้เรียนในปีที่ 2 เพราะเป็นวิชาที่ไม่สู้จะยากนัก และเพื่อเป็นประโยชน์ในการสื่อสาร เวลาขึ้นปฏิบัติงานบน ward และวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งมีเรียนเฉพาะปีที่ 1 - 2 ก็ควรจะให้มาเรียนตลอดทุกปี เพื่อประโยชน์ในการนำมาใช้เป็นรากฐานในการอ่านตำรา หรือแปลหนังสือภาษาอังกฤษ เพราะตำราส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเห็นด้วยกับผลการประชุม Work shop เรื่อง แนวโน้มเกี่ยวกับการจัดบัณฑิตศึกษา วิชาพยาบาลของประเทศไทยในอนาคต ระหว่างวันที่ 13 - 15 มิถุนายน 2517 ณ เชื้อน้ำพรม จังหวัดชัยภูมิ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงหลักสูตร วิชาพยาบาลใหม่ โดยให้มี Primary Health Care สอดแทรกเข้าไปในระดับการศึกษาขั้นฐาน (Diploma Program) จนถึงระดับปริญญาตรี (Bachelor of Sciences in Nursing) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนสามารถสนองความต้องการของประชาชนในด้านบริการสุขภาพอนามัยทั่วไป ทั้งในโรงพยาบาลและชุมชน (Community) ซึ่งพยาบาลส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่แล้ว (Expanded Roles)¹ มีความสามารถให้ความช่วยเหลือประชาชน ในด้านการวินิจฉัย การรักษา

¹ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล "แนวโน้มเกี่ยวกับการจัดบัณฑิตศึกษา วิชาพยาบาลของปริญญาโทในอนาคต," รายงานการประชุม Workshop, 13 - 15 มิถุนายน 2517 ณ เชื้อน้ำพรม จังหวัดชัยภูมิ (ม.ป.ท.) (อัครสำเนา)

ความชอบเขตของพยาบาลและหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล การป้องกันโรค การฟื้นฟูสภาพของร่างกายให้เข้าสู่สภาพปกติ ส่งเสริมสุขภาพของประชาชน ครอบครัว เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถให้การรักษายาบาลขั้นต้น (Primary care) าระยะรุนแรง (Acute care) และผู้ป่วยเรื้อรัง (Long term care) กับประชาชนทุกเพศทุกวัย ทุกระดับ และทุกสถานการณ์ สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยการรวบรวมวิเคราะห์ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ด้วยวิธีการอันเป็นวิทยาศาสตร์ ตลอดจนเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพของตนเองและต่อสังคม

3. เกี่ยวกับคำถามการ เรียนการสอน

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า บรรยากาศในการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ก็อึดอัด น่าเบื่อหน่าย การให้วันหยุดประจำสัปดาห์แก่นักศึกษายุติธรรมก็แล้ว การจัดฝึกปฏิบัติงานนอกสถานที่ช่วยให้เพิ่มพูนประสบการณ์ในการ เรียนรู้มากขึ้น และควรจัดอาจารย์พิเศษมาสอนในแต่ละวิชาให้มากกว่านี้ แต่นักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า ขนาดของห้องเรียนไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักศึกษา การเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาควรมีการเช็คชื่อทุกครั้ง และการจ่ายผู้ป่วยให้รับผิดชอบมากเกินไป

เกี่ยวกับเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า ขนาดของห้องเรียนไม่ได้เป็นปัญหาต่อการเรียนการสอน เพราะฉะนั้น การที่นักศึกษาส่วนใหญ่ทั้ง 3 สถาบันเห็นว่า บรรยากาศในการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ก็อึดอัด น่าจะมีสาเหตุสืบเนื่องมาจาก วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้ อาจเกี่ยวข้องกับการที่บางวิชานั้น มีเนื้อหาจำนวนมากจนไม่สามารถจะสอนได้ตามกำหนดเวลา อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่จึงใช้วิธีบรรยาย (Lecture) มากกว่าวิธีอื่น ๆ เพราะเป็นวิธีที่เหมาะสมต่อการถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็ว ทำให้นักศึกษาพยาบาล ไม่มีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ เป็นการเรียนรู้แบบเฉื่อยชา (Passive Learning) และสาเหตุที่นักศึกษาอีกประการหนึ่งก็คือ การที่นักศึกษาต้องอยู่เวรดึก และเวรบ่าย มีเวลาพักผ่อนไม่เพียงพอ ทำให้นักศึกษาอ่อนเพลีย เรียนหนังสือได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนั้น นักศึกษาบางคนยังให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะว่า เนื่องจากบางวิชาไม่มีเอกสารประกอบการเรียน (Sheets) แจก และ อาจารย์บรรยายเร็วเกินไป นักศึกษาจกไม่ทัน ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย อาจารย์บางคน

ใช้อุปกรณ์การสอน น้อยเกินไป ไม่มีเทคนิคการบรรยายที่ดีพอ นักศึกษาฟังบรรยายไม่ค่อยเข้าใจ ทำให้หน้าเบื่อหน่าย ฉะนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนควร เปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้แก่ นักศึกษาพยาบาลใหม่ โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ มาใช้ ให้มากขึ้น เช่น การใช้ชุดการสอน และสื่อการสอนต่าง ๆ ก็จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย อาจารย์ส่วนใหญ่ออกข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สอน อาจารย์ประจำคึกให้ความช่วยเหลือทั้งในด้านวิชาการและการปฏิบัติงานแก่นักศึกษาเป็นอย่างดี การ ปฏิบัติงานเวรคึกช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ในการเรียนรู้มากขึ้น และการอยู่เวรคึกกับพยาบาลประจำการ ช่วยเพิ่มพูนความรู้และความชำนาญมากขึ้น แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับเรื่อง คึงกล่าวทุกเรื่อง

เกี่ยวกับเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า อาจารย์พยาบาลในมหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ใหม่ อาจจะมีขอบกรอบในด้านการวัดผลอยู่บ้าง แต่กิจกรรมที่รื้อรันทันใน การสอน นักศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แม้แต่นักศึกษาจะปฏิบัติงานในเวรคึกก็ติดตามชั้นให้การ นิเทศด้วยทุกครั้ง นอกจากนี้ในขณะที่อาจารย์นิเทศไม่อยู่ พยาบาลประจำการก็จะทำหน้าที่แทน อาจารย์นิเทศอีกด้วย ฉะนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าอาจารย์พยาบาล มีความกระตือรือร้นต่อการเรียนการสอน ของนักศึกษาที่อยู่แล้ว แต่ทางมหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรภายใน (Inservice Training) แก่อาจารย์ในด้านการวัดและประเมินผลเพิ่มขึ้น ก็จะช่วยให้ประสิทธิภาพในการเรียน การสอนดียิ่งขึ้น

นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า อาจารย์ สอนโดยไม่คำนึงถึงความเข้าใจของนักศึกษาและควรมีการสอบถามอยู่ในแต่ละวิชาให้มากขึ้น เพื่อเป็น คะแนนเก็บรวมกับการสอบครั้งสุดท้าย แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย เกี่ยวกับ เรื่องนี้ น่าจะมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการที่อาจารย์ใช้วิธีแบบบรรยาย อาจารย์บางคนขาดเทคนิคการ บรรยายที่ดี และการที่ค้องเร่งรัดเวลามากเกินไปของอาจารย์ ทำให้นักศึกษามางคนไม่เข้าใจ จึง ต้องการให้มีการสอบถามมากขึ้น เพื่อจะได้ไม่ต้องเป็นภาระหนักในตอนปลายภาคเรียน

นักศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับข้อที่ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีวัดและประเมินผลไม่ยุติธรรม และการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาควรอยู่ในช่วงระยะเวลา 8.00 - 16.00 น. เท่านั้น แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยมหิดลส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย แสดงว่าการประเมินผลนักศึกษาพยาบาลของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ นักศึกษากว่ายังไม่ยุติธรรมเท่าที่ควร และส่วนใหญ่เห็นว่าการอยู่เวรเช้า เวรบ่าย และ เวรคึก ยังมีความจำเป็น ทั้งนี้เพราะจะเป็นเครื่องช่วยให้นักศึกษาได้ประสบกับสภาพการจริง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติงานวิชาชีพต่อไปในอนาคต

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่อาจารย์สอนโดยไม่ใช้อุปกรณ์ สอนโดยวิธีบรรยายอย่างเดียว และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมน้อย เกี่ยวกับเรื่องนั้นจะมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากปัญหาความไม่ได้สัดส่วนกันระหว่างรายละเอียดเนื้อหาวิชา กับจำนวนเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การขาดเทคนิควิธีในการบรรยายที่ดีของอาจารย์ ประกอบกับความบกพร่องในด้านการผลิต และใช้วัสดุทัศนศึกษา ของคณะพยาบาลศาสตร์ ดังที่กล่าวแล้ว จึงทำให้สภาพการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

นอกจากนี้ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลบางคนยังเ็นข้อคิดเห็นและขอเสนอแนะเพิ่มเติมอีกว่า เทคนิควิธีสอนของอาจารย์พยาบาลบางคนไม่กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความสนใจ ยกตัวอย่างไม่สัมพันธ์กับสภาพการณ์ที่เป็นจริง เกี่ยวกับเรื่องผู้วิจัยเห็นว่า อาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนภาคทฤษฎีไม่ควรทางเห็นคลินิก กล่าวคือ เป็นความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มพูนประสบการณ์ด้านการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อส่งเสริมความรู้ภาคทฤษฎีให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับเฮเตอร์ (Hayter) ที่กล่าวว่า การเป็นครูพยาบาลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความชำนาญด้านคลินิกและจะต้องคงความสามารถด้านนี้ไว้ตลอดไป จึงจะช่วยให้การสอนภาคทฤษฎีมีประสิทธิภาพ¹ โดยสามารถยกตัวอย่างเหตุการณ์ตามสภาพความเป็นจริงในตึกผู้ป่วยให้สอดคล้องกับหลักการทางภาคทฤษฎีได้อย่างเหมาะสม นอกจากนั้น

¹ Jeen Hayter, "A Teacher Returns to Staff Nursing," The Journal of Nursing Education (January, 1967), p. 29.

เรณู โรจนะสิริ ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบอาวุโส ในการบริหารการพยาบาล ในโรงพยาบาลศิริราช เมื่อ ปี 2519 ยังพบว่าประสบการณ์เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมาก เพราะพยาบาลปฏิบัติงานเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ ประสบการณ์จะช่วยให้ความผิดพลาดน้อยลง และช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีขึ้น¹ ฉะนั้น อาจารย์พยาบาลที่ดีจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์ตรง (Expert and Specialization) ในการปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วยอย่างแท้จริง จึงจะสามารถเป็นผู้ให้การศึกษแก่นักศึกษาพยาบาลได้เป็นอย่างดี

4. เกี่ยวกับค่านิเทศ

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า อาจารย์นิเทศควรมีประสบการณ์มาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ควรมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี มีการจัดสถานการณ์จำลองก่อนขึ้นปฏิบัติจริงบนหอผู้ป่วย ควรมีการประชุมปรึกษาหารือก่อนและหลังการปฏิบัติงาน (Pre - Post Conference) อาจารย์นิเทศควรให้คำแนะนำเมื่อนักศึกษาปฏิบัติงานผิดพลาด คอยให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ควรมีชั่วโมงสอนในห้องเรียนด้วย และควรให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการ เช่น หัวหน้าพยาบาล ประจำตึก มีส่วนรวมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาบนหอผู้ป่วยด้วย แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย กับข้อที่ว่า นักศึกษาควรทำการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ในผู้ป่วยทุกรายที่รับผิดชอบ เสนอต่ออาจารย์นิเทศ และในข้อที่ว่า เทคนิคการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย สอดคล้องกับเทคนิคการปฏิบัติงานที่นักศึกษาได้เรียนไปจากชั้นเรียน

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ตรงกับแนวคิดของ อเล็กซานเดอร์ (Alexander) ที่กล่าวว่า ผู้นิเทศการพยาบาลควรจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการพยาบาล เป็นอย่างต่ำ หรือมีวิชาเอกหรือโท

---

¹ เรณู โรจนะสิริ, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบอาวุโส ในการบริหารการพยาบาลในโรงพยาบาลศิริราช," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519).

ในด้านการพยาบาลทางคลินิก ที่ตนปฏิบัติงาน¹ และ จากอบสัน (Jacobson) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และ ไม่พึงประสงค์ของครู พยาบาลในทัศนะของนักศึกษาพยาบาลพบว่า อาจารย์พยาบาลที่ดีนั้น ควรให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับนักศึกษาในการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยอย่างสม่ำเสมอ ควรเป็นผู้ที่สามารถให้ความกระจ่างแก่นักศึกษาได้ตลอดเวลา และสามารถยึดเป็นที่ปรึกษาได้ เมื่อนักศึกษาปฏิบัติงานผิดพลาดก็ให้คำแนะนำแต่โดยดี มีวิธีการสอนที่จริงจัง ให้ความอบอุ่นเป็นกันเอง และเห็นใจนักศึกษา²

นอกจากนี้ นักศึกษายังได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอีกว่า อาจารย์นิเทศก์ ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อาจารย์นิเทศก์บางคนมีประสบการณ์น้อยเกินไป หากวิธีการนิเทศที่ดี หากมนุษยสัมพันธ์ ใช้เวลาประชุมปรึกษาหารือก่อนและหลังการปฏิบัติการ (Pre - Post Conference) มากเกินไป อาจารย์นิเทศก์มีจำนวนไม่พอและควรคัดเลือกตัวบุคคลให้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ไฮเกอร์เกน³ (Heidgerken) ที่ว่า อาจารย์มีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะแนวทางและให้บริการอำนวยความสะดวก (Facillitator) ในด้านการเรียนรู้มากกว่าเป็นการให้ความรู้โดยตรง นอกจากนี้ ยังเปลี่ยนแปลงได้ตามความต้องการของสถาบัน ลักษณะของกิจกรรม และความ

---

¹ Edythe L. Alexander, Nursing Administration in the Hospital Health Care System (Saint Louis : The C.V.Mosby Co., 1972), p. 217.

² JacobsOn D. Margaret, "Effective and Ineffective Behavior of Teachers of Nursing as Determined by Their Student," Nursing Research, (Vol.15 No.3, Summer,1966), pp. 218 - 224.

³ Loretta E. Heidgerken, Teaching and Learning in Schools of Nursing (Philadelphia : J.B.Lippincott Co.,1953), pp. 33 - 35.

สามารถของอาจารย์เอง คุณสมบัติที่พึงปรารถนาของอาจารย์พยาบาล คือ เป็นพยาบาลที่ดี มี
ประสบการณ์และเข้าใจสถานการณ์ ที่จะช่วยนักศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละคนได้

5. เกี่ยวกับงานห้องสมุด

จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อที่ว่า ห้องสมุดควรจัด
เจ้าหน้าที่ช่วยบริการค้นหาหนังสือให้ ห้องสมุดที่หนังสือด้านวิชาการน้อยไป การเปิดปิดห้องสมุดควร
ขยายเวลาออกไปอีก ควรจัดให้มีหนังสือวิชาการฉบับภาษาไทยให้มาก บรรณารักษ์ควรมีความรู้เกี่ยวกับ
วิชาการแพทย์และพยาบาลด้วย จำนวนโต๊ะ ม้านั่งมีน้อยเกินไป และช่วงเวลาให้ยืมหนังสืออ่านนอก
ห้องสมุดน้อยเกินไป นอกจากนี้ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลบางคน ยังได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
อีกว่า ห้องสมุดของคณะพยาบาลศาสตร์ ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักศึกษา ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ
ละเอียก อุคมรัตน์ เรื่อง ปัญหา การใช้ห้องสมุด ศิริราช ของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปี
2515 ที่พบว่า หนังสือวารสารในห้องสมุดศิริราชส่วนมากเป็นภาษาอังกฤษ ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่อ่าน
ได้ช้า และไม่ค่อยเข้าใจ นักศึกษาส่วนมากอ่านหนังสือภาษาไทย มากกว่าภาษาอังกฤษ และผลการ
วิจัยของ นารีรัตน์ สังวรวงษ์พนา เรื่อง การสำรวจการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัย
พยาบาลสภากาชาดไทย ที่พบว่าหนังสือประเภทที่นักศึกษาต้องการให้ทางห้องสมุดจัดเพิ่มได้แก่หนังสือ
ประเภทวิชาการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับในด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงห้องสมุดนั้น
ได้แก่ สถานที่ตั้งกับแคบและเล็กเกินไป ตลอดจนร้อนอบอ้าว อากาศถ่ายเทไม่สะดวก และเสนอว่า
ควรจะจัดห้องให้กว้างขึ้น มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ตลอดเวลา และควรจัดหาโต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางหนังสือ

¹ ละเอียก อุคมรัตน์, "ปัญหาการใช้ห้องสมุดศิริราชของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล," (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515).

ให้เพียงพอ¹

กล่าวโดยหลักการแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่า ห้องสมุดนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการจัดการศึกษา ในระดับอุดมศึกษา เพราะห้องสมุดจะเป็นศูนย์กลางแห่งวิทยาการทั้งหมด เป็นศูนย์กลางแห่งการค้นคว้า การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด และเป็นศูนย์กลางที่จะสนับสนุนให้การศึกษานักศึกษา และการสอน ของอาจารย์ให้ดำเนินก้าวหน้าไปตามหลักสูตรที่วางไว้ ห้องสมุดที่ดีนั้นจะต้องมีองค์ประกอบที่ครบถ้วน 3 ประการ คือ มีหนังสือ และ เอกสารต่าง ๆ อย่างพอเพียง สถานที่กว้างขวางและ สะดวกสบายพอสมควร และจะต้องมีบรรณารักษ์ที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่คอยให้บริการ แต่จากการศึกษาพบว่า มีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นแห่งเดียวที่มีการจัดห้องสมุดได้ครบถ้วน สมบูรณ์แบบมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งมหาวิทยาลัยมหิดล และ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น เนื่องจากว่า นักศึกษาสามารถเข้าไปในห้องสมุดของคณะแพทยศาสตร์ได้โดยสะดวกอยู่แล้วนั่นเอง

สิ่งที่นับว่าเป็นปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือ การเปิดบริการ ของห้องสมุด คณะพยาบาลศาสตร์ ทั้ง 3 สถาบัน ยังไม่สะดวกต่อการใช้ บริการของนักศึกษาและคณาจารย์ กล่าวคือ ห้องสมุดจะเปิดบริการในวันจันทร์ - ศุกร์ ตั้งแต่เวลา 8.30 - 16.30 น. และในวันเสาร์ ตั้งแต่ 8.30 - 12.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่นักศึกษาส่วนใหญ่จะต้องเข้าเรียนภาคทฤษฎี หรืออยู่เวร เพื่อฝึกภาคปฏิบัติ จึงทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะ เข้ามาใช้บริการห้องสมุดได้เต็มที่เท่าที่ควร ฉะนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ห้องสมุดควรขยายเวลาบริการให้มากขึ้น โดยอาจเปิดบริการตั้งแต่ 7.30 - 20.00 น. ทุกวัน ไม่เว้นวันเสาร์ - อาทิตย์ ก็จะทำให้นักศึกษาและคณาจารย์มีโอกาสมาใช้บริการห้องสมุดได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ นารีรัตน์ สัจจรวงษ์พนา เรื่องการสำรวจการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ที่พบว่า นักศึกษาต้องการให้เพิ่มเวลาบริการ โดยการขยายเวลาเปิดปิด

¹ นารีรัตน์ สัจจรวงษ์พนา, "การสำรวจการใช้ห้องสมุด ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย," (วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์บัณฑิต คณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515).

ห้องสมุดใหม่มากขึ้น และควร เปิดบริการวันหยุดราชการด้วย¹

6. ค่านโสตทัศนศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ส่วนใหญ่เห็นด้วยเกี่ยวกับข้อที่ว่า นักศึกษามีส่วนร่วมในการใช้อุปกรณ์การสอน เพื่อหาประสบการณ์การเรียนรู้ มีการปรับปรุงอุปกรณ์การสอนให้ใช้การได้ดีเสมอ เจ้าหน้าที่และอาจารย์สามารถใช้อุปกรณ์การสอนได้ดี มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในด้านการใช้ห้องโสตทัศนศึกษา แต่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย แสดงว่านักศึกษาเห็นว่า การดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษาของทั้งมหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ยังไม่ดีพอ จากการศึกษาพบว่า สถาบันทั้งสองมีหน่วยโสตทัศนศึกษาอยู่แล้ว มีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ แต่เจ้าหน้าที่มีงานอื่นที่จะต้องรับผิดชอบอยู่ด้วย การบริการด้านโสตทัศนศึกษาจึงไม่ดีเท่าที่ควร

ผู้วิจัยเห็นว่า โสตทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ นี้ เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยเสริมให้การจักกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะว่า การสอนวิชาการบางอย่าง หากใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนช่วยในการบรรยาย จะทำให้ผู้เรียนจดจำได้ดี สามารถเข้าใจง่ายและไม่สับสน เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน โดยสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้อย่างถูกต้อง กล่าวคือ การรับรู้ด้วยประสาทหลาย ๆ ส่วนย่อมจะได้ผลดีกว่าการรับรู้จากประสาทเพียงส่วนเดียว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไปเป็นสื่อการสอน ซึ่งครอบคลุมถึงการใช้สิ่งสิ้นเปลือง (วัสดุ) เครื่องมือต่าง ๆ (อุปกรณ์) และขบวนการอันได้แก่ การสาธิต ทดลองและกิจกรรมต่าง ๆ จักระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาบูรณาการ (Integration) ให้เหมาะสม เป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมที่เรียกว่า "ชุดการสอน" อันจะมีผลต่อการใช้ของครู คือ เปลี่ยนจากการใช้สื่อ

¹ นารีรัตน์ สัจจรวงษ์พนา, "การสำรวจการใช้ห้องสมุด ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย," (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515).

"เพื่อช่วยครูสอน" ก็คือ ครูเป็นผู้หยิบใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มาเป็นสื่อการสอน "เพื่อช่วยนักเรียนได้เรียน" คือ ให้นักเรียนได้หยิบฉวยและใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ด้วยตัวนักเรียนเอง โดยอยู่ในรูปของชุดการสอน การใช้ชุดการสอนนี้จะช่วยให้นักศึกษาพยายาม เกิดการเรียนรู้ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งขณะนั้นมหาวิทยาลัย เชียงใหม่และมหาวิทยาลัยมหิดล ก็ได้เริ่มสนับสนุนให้อาจารย์ได้จัดทำขึ้น ซึ่งนับว่า จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพด้านการจัดการศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ต่อไป

เกี่ยวกับปัญหาในค่านี วรวิทย์ วสันตสารกร ได้ศึกษาพบว่า เครื่องมือ บางอย่างครูใช้ไม่เป็นหรือไม่กล้าใช้ และเครื่องมือใตบบางชนิดไม่มีห้องที่จะใช้โดยเฉพาะ¹ จิตต์บรรจง สมครุฑ กล่าวไว้ว่า สาเหตุที่ครูไม่ใช้สื่อการสอนประการหนึ่งก็คือ การขาดความรู้และทักษะในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการสอน² และ มัวริส บี แคมป์ (Maurice B. Camp) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวกับการใช้โสตทัศนวัสดุ และพบว่า การใช้โสตทัศนวัสดุของครูจะสัมพันธ์กับความรู้ในการใช้ กล่าวคือ ครูที่มีความรู้ในการใช้โสตทัศนวัสดุมาก ก็จะนำไปใช้ประกอบการสอนมาก³ ดังนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น นอกจากจะมีจำนวนไม่เพียงพอ อุปกรณ์บางอย่างล้าสมัย

¹ วรวิทย์ วสันตสารกร, "งบประมาณทางอุปกรณ์การสอนและตำแหน่งครูโสตทัศนศึกษา," โสตทัศนศึกษาฉบับที่ 1, (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า 2. (อัครสำเนา)

² จิตต์บรรจง สมครุฑ, "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานของหน่วยโสตทัศนศึกษา ของโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2510" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510), หน้า 100 - 121.

³ Maurice B. Camp, "Some Factors Related to the Utilization of A - V Materials. With Suggestions for Teacher Preparation in This Area," Disertation Abstracts, 18, 155, 1958.

และเจ้าหน้าที่ที่น้อยแล้ว ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง น่าจะเนื่องมาจากการที่อาจารย์ขาดความรู้และทักษะในการผลิต และใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษาอย่างเพียงพอนั่นเอง ฉะนั้น แนวทางแก้ไขนั้น คณะพยาบาลศาสตร์ ควรจัดให้มีการอบรมแก่อาจารย์ประจำการ (Inservice Training) ในด้านที่เกี่ยวกับการผลิต และการใช้เครื่องมือเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาใหม่ ๆ อยู่ประจำ โดยอาจจัดให้เป็นระยะ ๆ ทุก 3 หรือ 5 ปี เป็นต้น ก็เชื่อว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้

7. การบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์โดยส่วนรวม

จากผลการวิจัยเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การนิเทศ ห้องสมุด และโสตทัศนศึกษาแล้ว พบว่า นักศึกษาปริญญาพยาบาลทั้ง 3 สถาบัน ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับด้านการนิเทศและห้องสมุด แต่ในด้านการเรียนการสอนและโสตทัศนศึกษานั้น นักศึกษาที่มีความเห็นใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เนื่องจากการที่นักศึกษาแต่ละสถาบันมีความเห็นแตกต่างกัน เมื่อนำมาเฉลี่ยรวมแล้ว ผลด้านเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยจึงใกล้เคียงกัน

เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโดยส่วนรวมแล้ว นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจสามารถแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนได้อย่างชัดเจนในด้านการนิเทศ ห้องสมุด และโสตทัศนศึกษา เพราะเป็นงานวิชาการที่ออกมาในรูปของการจัดบริการแก่นักศึกษาและมีผลกระทบ (effect) ต่อนักศึกษาโดยตรง แต่สำหรับในด้านการเรียนการสอนนั้น เป็นงานวิชาการที่ละเอียดอ่อนและลึกซึ้ง ผู้ที่จะสามารถให้ความเห็นและวิเคราะห์วิจารณ์ได้ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านการศึกษาเป็นอย่างดี ฉะนั้น นักศึกษาจึงยังไม่มี ความเข้าใจและไม่สามารถให้ความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านนี้ได้เท่าที่ควร จึงพอสรุปได้ว่าในการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ทั้ง 3 สถาบันนั้น ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการนิเทศห้องสมุดและโสตทัศนศึกษาจากนักศึกษาเพื่อประกอบการจัดการศึกษาพยาบาลในอนาคต ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับในด้านการเรียนการสอนนั้น ผู้บริหารอาจรับฟังไว้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจสั่งการได้อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยนี้จำกัดเฉพาะการบริหารงานวิชาการเพียง 5 ด้าน โดยสอบถามความคิดเห็นจาก นักศึกษาปริญญาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาล) ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำหรับการวิจัยในอนาคต ผู้วิจัย เห็นว่า

1. ในแต่ละสถาบันควรทำการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ในแต่ละด้านให้ลึกซึ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการนิเทศ ห้องสมุด และโสตทัศนศึกษา และในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นควรใช้หลาย ๆ วิธี กล่าวคือ นอกจากจะใช้แบบสอบถามแล้ว ยังอาจใช้วิธีการสังเกตและสัมภาษณ์ได้ด้วย สำหรับกลุ่มประชากรนั้น นอกจากนักศึกษาแล้ว ควรจะครอบคลุมถึงบุคลากรอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย เช่น คณาจารย์ แพทย์ พยาบาลประจำการ และผู้ป่วย เป็นต้น การใช้วิธีรวบรวมข้อมูลหลาย ๆ วิธีและเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรหลายกลุ่มจะช่วยให้ ผู้บริหารได้ข้อมูลที่ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารงานด้านวิชาการ ของคณะพยาบาลศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรมีการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาหลายกลุ่มที่อยู่ในสถาบันเดียวกัน เช่น กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 2 กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เพื่อสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของนักศึกษาต่อกลุ่มเพื่อสำรวจข้อบกพร่องเกี่ยวกับการบริหารงาน วิชาการ ตลอดจนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม ซึ่งจะ ทำให้ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลตัดสินใจสั่งการ ประกอบการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้นต่อไป

3. เนื่องจากทัศนคติที่คัดค้านวิชาชีพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับวิชาชีพพยาบาล ฉะนั้น ควรมีการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลทุกระดับ เพื่อสำรวจแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงทาง ด้านทัศนคติ หากพบว่านักศึกษาพยาบาลมีแนวโน้มทางด้านทัศนคติไปในทางลบ (Negative) ก็จะได้ดำเนินการแก้ไขอย่างทันทางที่